

รางวัลที่ 2

การประกวดบทความเรื่อง สื่อเสรีจะร่วมสร้างสันติภาพได้อย่างไร

เนื่องในโอกาสวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก 3 พฤษภาคม 2553

โดย นางสาวลลิตพร แสงนภาพวร

“สันติภาพ” คือ ภาวะของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ตรงข้ามกับ “สงคราม” ซึ่งมุ่งทำลายล้างกันและนำไปสู่หายนะในที่สุด ไม่ว่าจะเป็นสงครามรูปแบบล้นนำมาซึ่งความสูญเสียและความทุกข์ แม้ชาวโลกจะเรียกร้องหาสันติภาพแต่ก็ยังมีสงคราม การต่อสู้ และการก่อการร้ายเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้า ชุมชนทั่วโลกสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวกและรวดเร็วเช่นทุกวันนี้ ภาพที่ได้เห็นผ่านการรายงานของสื่อเกือบทุกวันนี้ ความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นหลายแห่งทั่วโลก ไม่เว้นแม้แต่ในประเทศไทยที่เคยได้ชื่อว่า เป็นดินแดนแห่งรอยยิ้ม (Land of Smile)

ประเทศไทยเคยมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร คนไทยรักความสงบและภูมิใจว่าไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจใดๆ ท้ามกลางประเทศเพื่อนบ้านที่ต้องเผชิญความทุกข์ยากจากสงครามอย่างแสนสาหัส แต่ปัจจุบันกลับตรงกันข้าม ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็วประเทศไทยกลับเดินเข้าสู่วิกฤตครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตบ้านเมือง วิกฤตทางสังคมและวัฒนธรรม จนถดถอยและล้าหลังกว่าหลายประเทศในอาเซียน ล่าสุดความขัดแย้งทางความคิดและการเมืองได้นำไปสู่ความแตกแยกในสังคมไทยอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ขณะเดียวกันเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงเกิดขึ้นต่อเนื่อง ข้อมูลข่าวสารที่คนไทยได้รับรู้ผ่านสื่อต่างๆ ในแต่ละวันจึงเต็มไปด้วยเรื่องของความรุนแรงจนมองไม่เห็นทางว่าจะออกวิกฤตนี้ได้อย่างไร

“สื่อเสรี” คือกลไกหนึ่งที่จะเป็นความหวังของสังคมในการนำพาชาติออกจากวิกฤต เพราะมีบทบาทยุติธรรมรับไว้ทั้งโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปฏิญญาสากลว่าด้วยมนุษยชน ซึ่งได้กำหนดให้สื่อมีสิทธิ เสรีภาพ และอิสรภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกโดยปราศจากการแทรกแซง ปัจจุบันนี้สื่อมีรูปแบบหลากหลายและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น มีทั้งสื่อของรัฐและเอกชน หนังสือพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งเว็บไซต์

ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสื่อทุกชนิดได้ในระบบออนไลน์สื่อที่มีเสรีภาพเหล่านี้มีอิทธิพลพอที่จะกระตุ้นให้เกิดสงครามหรือสันติภาพก็ได้

สื่อเสรีจะร่วมสร้างสันติภาพได้อย่างไร จากกรณีเหตุการณ์นองเลือดหลายครั้งของประเทศไทยโดยเฉพาะตั้งแต่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ จนถึง ๑๐ เมษายน ๒๕๕๓

คงเป็นบทเรียนที่ชัดเจนแล้วว่าการใช้สื่อนำเสนอข้อมูลที่เป็นเท็จและการใช้สื่อในการปลุกระดมมวลชนมีส่วนสำคัญที่นำไปสู่การเกลียดชังและการใช้ความรุนแรง และคงต้องยอมรับว่าการแข่งขันรายงานข่าวดูเหมือนได้สร้างแรงกดดันให้กับทุกฝ่ายทำให้อุณหภูมิของความขัดแย้งสูงขึ้น

รวมทั้งการให้ความสำคัญกับโหราศาสตร์มากขึ้นไปก็อาจทำให้สังคมมึนงงและขาดเหตุผล

ผู้เขียนมีความเห็นว่าท่ามกลางวิกฤตเช่นนี้สื่อเสรีสามารถร่วมสร้างสันติภาพได้โดยลดการเสนอภาพรุนแรง ลดการเสนอคำทำนาย

ลดการสร้างเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง การเผชิญหน้า และความตึงเครียดในการหาทางออก

แต่เสนอข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านและเป็นเวทีสาธารณะให้ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาชาติ สื่อต้องยืนหยัดในหลักการของผู้ประกอบอาชีพ

โดยยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก รวมทั้งสนับสนุนให้มีการสื่อสาร การประชุม และการเจรจา

ซึ่งเป็นกลไกพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายต้องฟังเหตุผลและหาข้อสรุปร่วมกัน

ขณะเดียวกันองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในฐานะสถาบันวิชาชีพก็ต้องสร้างหลักเกณฑ์กติกาการใช้สื่อที่ทุกฝ่ายยอมรับได้

ต้องส่งเสริมการเปิดพื้นที่รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ต้องแสดงบทบาทในการขอให้ทุกฝ่ายระงับยับยั้งการใช้สื่อเป็นเครื่องมือยั่วยุให้เกิดการใช้ความรุนแรง

ต้องประสานการใช้สื่อไปในทางปิดป้องข้อเท็จจริงและยุยงให้เกิดความเกลียดชัง ดูหมิ่นเหยียดหยาม รวมทั้งการกระทำใดๆ ที่ละเมิดกฎหมายบ้านเมือง

ตลอดจนคัดค้านการคุกคามสื่อมวลชนในทุกรูปแบบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมและตรวจสอบการใช้สื่อทุกประเภทให้เป็นไปตามบทบัญญัติ

เพื่อให้สื่อของไทยมีมาตรฐานเช่นเดียวกับสื่อโลกที่มีระบบทำงานแบบมาตรฐานสากล คือ เป็นอิสระจากการเมืองและกลุ่มนายทุน มีความเป็นกลาง

และเสนอสาระที่เป็นความจริง วิเคราะห์ด้วยเหตุผลและหลักฐาน ทำให้เป็นสถาบันที่สังคมเชื่อถือได้

นอกจากนี้ สื่อเสรีสามารถสร้างสันติภาพและความเจริญมั่นคงให้กับสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืนได้ โดยทำหน้าที่ “ครูมวลชน”

ในการให้ความรู้และสาระที่เป็นประโยชน์สำหรับคนในชาติ เช่น

การปลูกฝังอุดมการณ์และความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เขียนโดย กองบรรณาธิการเว็บ

วันจันทร์ที่ 03 พฤษภาคม 2010 เวลา 00:00 น.

เสริมสร้างความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ สิทธิมนุษยชน ธรรมชาติ และ การมีจิตสาธารณะ เป็นต้น ถ้าสื่อสามารถเสนอความรู้เพื่อช่วยยกระดับสติปัญญา (Intelligence) และวุฒิภาวะ (Maturity) ของคนไทย ก็จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) เป็นสังคมที่ใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาณ ไม่อ่อนไหวไปตามข่าวลือ ไม่นิยมใช้อารมณ์และความรุนแรง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่ช่องว่างระหว่างคนจนคนรวยห่างกันมากอย่างประเทศไทยนี้ สื่อเสรีควรตระหนักว่ารากเหง้าของปัญหาที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมไทย คือ ความเอาัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจและสังคม การทำลายสิ่งแวดล้อม และการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ของชาติและเจือปนเข้าไปสู่ความรุนแรงได้ ดังนั้น สื่อเสรีต้องกล้าบอกความจริงแก่สังคมว่าอะไรถูกอะไรผิด ช่วยกันสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง และเสนอแนวทางเพื่อปฏิรูปสังคมไทยให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังที่กวีเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กล่าวว่า สื่อต้องทำหน้าที่เป็นทั้ง ‘คั่นช่อง’ และ ‘โคมฉาย’ ให้กับสังคม คือเป็นทั้งกระจกสะท้อนความจริง และเป็นแหล่งความรู้ที่ให้แสงสว่างทางปัญญาแก่มวลชน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างสันติภาพโดยสื่อเสรีได้ก็คือ “จิตสำนึก” ของสื่อและองค์กรสื่อ

ซึ่งเป็นจิตสำนึกในอันที่จะทำหน้าที่ตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดของสาธารณชนเป็นสำคัญ

ไม่ใช่มุ่งขายข่าวโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา

หากสื่อได้ทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักวิชาชีพแล้วก็เชื่อได้ว่าจะนำไปสู่สันติภาพในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างแน่นอน